

[Tillisch.]

Skriftlig begrundelse.

I forbindelse med spareplaner på de offentlige budgetter optræder næsten altid opgivelse eller udskydelse af offentlige investeringer. Hvorvidt der imidlertid i sådanne opgivelser eller udskydelser ligger nogen reel besparelse er vel ofte overordentligt tvivlsomt — i bedste fald vel uoverskueligt.

Når sådanne opgivelser eller udskydelser alligevel med nogen ret kan optræde i forbindelse med spareplaner, skyldes det formentlig mere likviditetsmæssige hensyn derved, at de normalt tænkes finansieret over de løbende (i realiteten: drifts-) budgetter og/eller ved lånoptagelse i udlandet.

Imidlertid er det meget vel muligt, at en opgivelse eller udskydelse af de pågældende investeringer i virkeligheden betyder en fordyrelse for samfundet, dels når henses til den pågældende investerings selvstændige miljømæssige og menneskelige samt sikkerhedsmæssige og økonomiske nyttevirkning, prisudviklingen etc., dels når henses til opgivelsens/udskydelsens betydning (af samme arter) for bestående/igangværende — hel- eller halvfærdige og dermed mere eller mindre ubrugelige — anlæg, af hvilke de udgør en integrerende del, eller for hvilke de måske ligefrem tjener til nødvendig/passende udbygning eller ligefrem erstatning.

Endelig giver forslag eller tanker om på en spareplan at optage sådanne investeringer ofte mindretalskræfter, der af politiske grunde er modstandere af de pågældende investeringer, sagligt set ubegrundede muligheder for fornyet og øget modstand mod de pågældende investeringer.

Jeg må derfor anse det for hensigtsmæssigt og betydningsfuldt, at der snarest etableres et forum for en hurtig undersøgelse af andre finansieringsmåder samt de eventuelt lov- og anordningsmæssige forudsætninger herfor med henblik på at bringe disse investeringsopgaver inden for de angivne områder helt eller delvis ud af den statsfinansielle regie og samtidig muliggøre en brugerinvestering og brugerdriftsfinansiering samt pengeopsugning ved investerings- og opsparingsmulighed.

Endelig indebærer tanken også mulighed for en mindre belastning på, ja — ved brugerdriftsfinansiering — en forbedring af

betalingsbalancen samt — i det omfang det måtte være ønskeligt/nødvendigt — en ikke statsfinansieret beskæftigelse af arbejdskraft inden for den særligt sårbare bygge- og anlægssektor, suppleret med — i væsentlig bedre og mere menneskeligt organiseret form end nu — tilførsel af udenlandsk arbejdskraft. Et positivt resultat af udvalgets arbejde skulle således kunne have en gunstig virkning på:

1. Statsfinanserne/inflationstakten ved „besparelse“ på de offentlige „udgifter“.
2. Opsparingen — med følgende virkning for efterspørgsel og prisudvikling.
3. Betalingsbalancen — ved overvejende indenlandske finansieringer og leverancer samt — senere — bruger- (altså også udlændinge) driftsfinansiering.
4. Beskæftigelsessituationen uden træk på statskassen, men ved passende elastisk og smidigt aftræk på dansk og/eller udenlandsk arbejdskraft inden for bygge- og anlægssektoren samt skibsværfter — i begge tilfælde med følgeindustrier.

Tillisch (FP):

Jeg håber, at finansministeren vil modtage den undskyldning for spørgsmålets længde, jeg gav før til statsministeren. Igen er det begrundet i, at det for mig at se er en sag med et vidt perspektiv. Jeg kan kun sige, at grundideen på mange måder er i tråd med den grundidé, der lå bag mit første spørgsmål til udenrigsministeren, nemlig en idé om at prøve at bringe nogle af disse offentlige trafik- og miljøinvesteringer over i en hel- eller halvprivatfinansieret æra.

Jeg skal i øvrigt også for dette spørgsmåls vedkommende henvise til ordlyden af spørgsmålet og begrundelsen, men jeg har i min begrundelse specielt nævnt en ting, som ofte har slået mig, og det er dette, at man fører lange principdebatter, saglige debatter, om berettigelsen eller ikke-berettigelsen af en eller anden trafikinvestering — det er selvfølgelig navnlig de store investeringer som broer og lufthavne. Man kommer til et sagligt resultat og bestemmer, at nu kal det gå i gang; man bevilger de første penge, men så er det alligevel hver gang en ting, som man først og fremmest ser på, når der skal spares penge. Det er et spørgsmål, om der samfundsmæssigt i realiteten ligger be-